

UDK636.7.046 (497.6)

**ODNOS POLOVA I VELIČINA LEGLA SRPSKOG GONIČA
U REPUBLICI SRPSKOJ**

Urošević M., Novaković B., Drobnjak D., Matarugić D.

Kratak sadržaj

Goniči kao grupa pasa na našim prostorima veoma je rasprostranjena i cenjena među lovcima. Pod nazivom goniči smatraju se lovački psi koji po tragu glasno gone divljač. Oni se oglašavaju kada naiđu na trag divljači, pritom nije potrebno da je vide.

Da bi se jedna rasa sveobuhvatnije upoznala i da bi se lakše i bolje vodio i usmeravao uzgoj neophodno je poznavati i reproduktivne osobine. U ovom radu analizirali smo 89 legala srpskog goniča za period od 2007. do 2009. godine. Analizirana je prosečna veličina legla, učestalost veličine legla, odnos polova u leglima, učestalost mužjaka i ženki u pojedinim leglima. Podaci su dobijeni iz zvanične prijave legla iz Kinološkog saveza Republike Srpske. Utvrđena je prosečna veličina legla od 5,33 štenadi.

Ključne reči: *gonič, rasa, reproduktivne osobine, leglo*

Dr sc. Milivoje Urošević, dr vet.med, međunarodni kinološki sudija, član komisije za goniče pri FCI, Centar za očuvanje autohtonih rasa, Beograd

Dipl.inž. Bogoljub Novaković, Poljoprivredni Institut Republike Srpske, Banja Luka

Darko Drobnjak, dr.vet.med. MSc, međunarodni kinološki sudija, Centar za očuvanje autohtonih rasa, Beograd

Prof.dr Dragutin Matarugić, Poljoprivredni Fakultet Univerziteta u Banjoj Luci

Abstract

Hounds as a group of dogs in our region is quite extensive and highly respected among our hunters. Named hound is considered to be hunting dogs who love loud hunt. They are loud when you advertise to find traces of wilds, while not need to see.

In order to comprehensively met one breed, and that would be easier and better led and directed breeding is necessary to know reproductive performance. In this study we analyzed 89 litters of Serbian hound for the period since 2007. by 2009. year. Analyzed the average litter size, frequency of litter size, sex ratio in litters, the frequency of males and females in different litters. Data were obtained from the official report litter from Kennel Association of Republic of Srpska. Determine the average litter size of 5.33 puppies.

Key words: *hound, breed, reproductive performance, litter*

Uvod

Radova o autohtonim rasama pasa, pa samim tim i goniča, u dostupnoj literaturi gotovo da i nema. To jasno kazuje da je interesovanje za ove rase pasa, iz nepoznatih razloga, na prilično niskom nivou. Želeći da se nešto pomeri u tom smislu urađena je analiza jednog reproduktivnog svojstva srpskog goniča u Republici Srpskoj.

U dostupnoj literaturi postoje svega dve reference koje se bave ovom problematikom. Pavlović i Antić (1954.) saopštavaju samo osnovne podatke o plodnosti balkanskog goniča (nekadašnji naziv za srpskog goniča). Na osnovu analize 28 legala utvrđeno je da je dobijeno 137 štenadi, odnosno 4,89 po leglu. Autori navode da je to slaba plodnost.

Urošević i sar. (1988.) ispitujući reproduktivne osobine balkanskog goniča analizirali su 93 legla ove rase sa teritorije Republike Srbije i utvrdili da je prosečna veličina legla iznosila 5,23 šteneta. Pri tome prosečan broj muške štenadi u leglima bio je 2,68 i prosečan broj ženske štenadi iznosio je 2,55.

Materijal i metod rada

Proučeno je 89 legala srpskog goniča u Republici Srpskoj, registrovana u Rodovnu knjigu Kinološkog saveza Republike Srpske, tokom 2007.,2008. i 2009. Podaci su uzeti iz zvaničnog formulara prijave legla. Utvrđena je prosečna veličina legla, učestalost veličine legla, odnos polova u leglima, učestalost mužjaka i ženki u pojedinim leglima, kako po posmatranim godinama tako i zbirno.

Rezultati

U toku 2007. U Rodovnu knjigu pri Kinološkom savezu Republike Srpske upisana su 22 legla srpskog goniča. Veličina legla i broj štenadi prikazani su u sledećoj tabeli

Tab.1. Ukupan broj štenadi i prosečna veličina legla u 2007.

Godina	Broj legala	Broj štenadi	Prosečno
2007.	22	111	5,04

Tokom 2007. prosečna veličina legla bila je 5,04 šteneta, što je u saglasnosti sa rezultatima iz 1988. (Urošević i sar.)

Tab.2. Učestalost veličine legla tokom 2007.

Red.broj	Broj štenadi u leglu	Broj legala	Ukupno štenedi	%
1.	1	1	1	4,54
2.	2	2	4	9,09
3.	3	3	9	13,64
4.	4	4	16	18,18
5.	5	3	15	13,64
6.	6	4	24	18,18
7.	7	2	14	9,09
8.	8	0	/	/
9.	9	2	18	9,09
10.	10	1	10	4,54
	Ukupno	22	111	99,99

U leglima je bilo od jednog do 10 štenadi, sa tim da nije registrovano leglo sa osam štenadi. Najveći broj legala imao je od tri do šest štenadi. U toj grupi bilo je 14 legala što je 63,63%, a u njima je oštenjeno 64 šteneta ili 58,23%. Učestalost muške štenadi u leglima tokom 2007. prikazana je u tabeli broj tri.

Tab.3. Učestalost broja muške štenadi

Red.broj	Broj muške štenadi	Broj legala	Ukupan broj muške štenadi	%
1.	0	1	/	4,54
2.	1	4	4	18,18
3.	2	7	14	31,82
4.	3	6	18	27,27
5.	4	1	4	4,54
6.	5	3	15	13,64
	Ukupno	22	55	99,99

U 22 legla srpskog goniča bilo je 55 štenadi muškog pola ili 2,5 po leglu. U najvećem broju legala, njih sedam (31,82%) bila su po dva muška šteneta, a registrovano je i jedno leglo u kome nije bilo muške štenadi.

Tab.4. Učestalost broja ženske štenadi

Red.broj	Broj ženske štenadi	Broj legala	Ukupan broj ženske štenadi	%
1.	0	3	0	13,64
2.	1	6	6	27,27
3.	2	3	6	13,64
4.	3	4	12	18,18
5.	4	2	8	9,09
6.	5	2	10	9,09
7.	6	1	6	4,54
8.	8	1	8	4,54
	Ukupno	22	56	99,99

Najveći broj legala, njih šest (27,27%) imalo je samo po jedno žensko štene, a tri legla (13,64%) nisu imala štene ženskog pola. Interesantno je da je u jednom leglu bilo osam ženki.

Naredne, 2008. Broj legala i štenadi praktično se udvostručio. Dok su 2007. registrovana 22 legla, u 2008. taj broj iznosio je 41.

Tab.5. Ukupan broj štenadi i prosečna veličina legla 2008.

Godina	Broj legala	Broj štenadi	Prosek
2008	41	214	5,22

Tokom 2008. analizirano je 41 leglo, a učestalost veličine legla prikazana je u narednoj tabeli.

Tab.6. Učestalost veličine legla tokom 2008.

Red.broj	Broj štenadi u leglu	Broj legala	Ukupan broj štenadi	%
1.	1	2	2	4,88
2.	2	5	10	12,19
3.	3	5	15	12,19
4.	4	2	8	4,88
5.	5	9	45	21,95
6.	6	5	30	12,19
7.	7	4	28	9,76
8.	8	6	48	14,63
9.	9	2	18	4,88
10.	10	1	10	2,44
	Ukupno	41	214	99,99

Prosečna veličina legla tokom 2008. Iznosila je 5,22 šteneta. Najbrojnije leglo imalo je 10, a najmanje samo jedno štene. Od ukupnog broja (214) bilo je 115 mužjaka. Raspored muške štenadi u leglima prikazan je u sledećoj tabeli.

Tab. 7. Učestalost broja muške štenadi

Red.broj	Broj muške štenadi	Broj legala	Ukupan broj muške štenadi	%
1.	0	3	0	7,32
2.	1	10	10	24,39
3.	2	7	14	17,07
4.	3	6	18	14,63
5.	4	6	24	14,63
6.	5	5	25	12,19
7.	6	4	24	9,76
	Ukupno	41	115	99,99

Kao što je iz tabele vidljivo u tri legla srpskog goniča tokom 2008. nisu registrovana muška štenad, a najviše ih je bilo 6 u leglu. Najčešće se pojavljivalo samo jedno muško štene i to u 10 legala (24,39%). Kada je u pitanju prisustvo muške štenadi u leglu nema nekih posebnih ekstremnih vrednosti, gotovo ravnomerno je zastupljen broj od dva do pet muške štenadi. Po istom principu analiziran je i ideo ženske štenadi u leglima.

Tab.8. Učestalost broja ženske štenadi

Red.broj	Broj ženske štenadi	Broj legala	Ukupan broj ženske štenadi	%
1.	0	2	0	4,88
2.	1	12	12	29,27
3.	2	10	20	24,39
4.	3	5	15	12,19
5.	4	9	36	21,95
6.	5	2	10	4,88
7.	6	1	6	2,44
	Ukupno	41	99	100,00

U leglu je najviše bilo sedam ženki, a bila su i dva legla u kojima nije bilo štenadi ženskog pola. Najbrojnija su legla sa po jednom ženkom, a odmah do njih po brojnosti su legla sa po dva ženska šteneta. Tokom 2009. u Rodovnu knjigu upisano je 149 štenadi srpskog goniča. Uočava se prilična neujednačenost broja legala ove rase pasa, što kod lovačkih rasa i nije neko iznenađenje. Lovci su odgajivači, najčešće, iz potrebe, a ne kontinuirano kao što je to slučaj kod sportskih rasa pasa.

Tab.9. Ukupan broj štenadi i prosečna veličina legla 2009.

Godina	Broj legala	Broj štenadi	Prosek
2009	26	149	5,73

Učestalost veličine legla prikazana je u sledećoj tabeli.

Tab.10. Učestalost veličine legla tokom 2009.

Red.broj	Broj štenadi	Broj legala	Ukupan broj štenadi	%
1.	1	1	1	3,85
2.	2	2	4	7,69
3.	3	2	6	7,69
4.	4	4	16	15,38
5.	5	3	15	11,54
6.	6	5	30	19,23
7.	7	4	28	15,38
8.	9	3	27	11,54
9.	10	1	10	3,85
10.	12	1	12	3,85
	Ukupno	26	149	100,00

Tokom 2009. najbrojnije leglo imalo je 12 štenadi, a u jednom leglu bilo je samo jedno štene. U najvećem broju slučajeva, pet legala, bilo je po šest štenadi, što u ukupnom zbiru čini 19,23%.

Tab.11. Učestalost broja muške štenadi

Red.broj	Broj muške štenadi	Broj legala	Ukupan broj muške štenadi	%
1.	1	4	4	15,38
2.	2	6	12	23,08
3.	3	9	27	34,61
4.	4	3	12	11,54
5.	5	1	5	3,85
6.	6	2	12	7,69
7.	8	1	8	3,85
	Ukupno	26	80	100,00

U 2009. nije registrovano leglo u kome nije bilo muške štenadi, a u četiri legla (15,38%) bio je samo jedan mužjak. Najveći broj muške štenadi, osam, zabeležen je samo u jednom leglu (3,85%).

Tab.12. Učestalost broja ženske štenadi

Red.broj	Broj ženske štenadi	Broj legala	Ukupan broj ženske štenadi	%
1.	0	1	0	3,85
2.	1	10	10	38,46
3.	2	2	4	7,69
4.	3	6	18	23,08
5.	4	2	8	7,69
6.	5	2	10	7,69
7.	6	2	12	7,69
8.	7	1	7	3,85
	Ukupno	26	69	100,00

U jednom leglu nije zabeleženo žensko štene, što u odnosu na ukupan broj čini 3,85%, a maksimalan broj ženske štenadi u leglu bio je 8, i to takođe samo u jednom slučaju.

Zaključak

Tokom tri posmatrane godine u Republici Srpskoj oštenjena i u Rodovnu knjigu Kinološkog saveza Republike Srpske upisana su 474 šteneta srpskog goniča.

Tab.13. Zbirni pregled

Godina	Broj legala	Broj štenadi	Prosek
2007	22	111	5,04
2008	41	214	5,22
2009	26	149	5,73
Ukupno	89	474	5,33

Dobijeni rezultati u potpunosti su saglasni sa rezultatima koje su objavili Urošević i sar.(1988), a veoma su bliski i rezultatu do koga su u istraživanju došli Pavlović i Antić (1954).

Literatura

- 1.Pavlović S.,Antić S. (1954):Balkanski gonič.Veterinarski arhiv XXIV,1-2,str.29-37
- 2.Urošević M.,Skalicki Z.,Špoljarić B.(1988):Sezonske varijacije nekih reproduktivnih osobina balkanskog,jugoslovenskog trobojnog i jugoslovenskog planinskog goniča.1.Jugoslovensko savetovanje o domaćim rasama goniča,Valjevo